

מחשבה קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

ביצה דף ז

עניין: ביעי דספנא מארעא וביעי דדכרא

בן יהוידע ברכות מד:

בס"ד יש תרנגולת עושה צליס מזרע התרנגול שבח
עניה ויש ספנא מארעא וכהבו הראשנים ז"ל בגמרא
דביצה דהא הביצה היא מאותה דספנא מארעא אין
ביצה זו מגדלת הפרוח יט"ט ולזה ידמה הלומד תורה
כלל לשמה שאין דברי תורה שלומד עושים פרי כי הוא
למדם בשביל הנחת החומר המתייחס לארעא אך הלומד
תורה לשמה מחכים ד"ת אלו שלומד ועושה פרי
להבין דבר מהוך דבר ולאסוקי במעשהא אליבא דהלכתא
וזה ידמה לביצה שבחה מזרע התרנגול ולא דספנא
מארעא והנה אלו ואלו מכוונים בשם ביצה אך אותם
דארו מספנא מארעא שאין מגדלים הפרוחים נקראת
ביצה הגדי דגש כמו חיוז חי היגאה גומא צלי ביצה
שהוא ר"ל טיט וחול וכן גם בס"י מי בסקה קנה וביצה
שהוא לשון טיט וחול ואלו הם ביצה הגדי דגש כי כן
זו שאינה מגדלת הפרוחים מחמת דאימא ספנא מארעא
הנה היא כמו טיט וחול לכן נקראת הגדי דגש אבל
המגדלת הפרוחים נקראת ביצה כלל דגש כי ביצה כלל
דגש הוא לשון צבוק שהוא ענין הפרחה כמ"ס מבצבן
וטולה כי ביצה זו מבצבן ממנה הפרוח וכל שם קך
נקראת ביצה וז"ל כל שהוא כביצה הגדי דגש ר"ל
שלומד שלא לשמה שלימודו כמו אותה דלתייא מספנא
מארעא שאינה מגדלת הפרוחים כן הוא החומר המתייחס
לארעא חמם אותו ללימוד זה הנה זה ביצה כלל דגש
שהיא מגדלת הפרוחים עושה ממנו כי זו מגדלת הפרוחים
אבל לימודו אינו מגדל הפרוחים שאינו מחכים לעשות
ממנו פרי: